

Vlaams
Parlement

stuk **1766** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 22 oktober 2012 (2012-2013)

Beleidsbrief

Economisch Overheidsinstrumentarium

Beleidsprioriteiten 2012-2013

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

INHOUD

Managementsamenvatting	3
ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV)	5
1. Ondernemen.....	5
2. Infrastructuur.....	10
3. Vastgoed.....	12
LRM.....	14
1. Speerpuntsectoren: Limburg als innovatieve provincie	15
2. Infrastructuur: ruimte creëren om te ondernemen in Limburg.....	17
3. Strategisch maatschappelijke projecten.....	18
VPM.....	21
Vlaams Energiebedrijf	22
Bijlage 1: Met reden omklede moties	24
Bijlage 2: Regelgevingsagenda.....	26
Bijlage 3: Lijst afkortingen.....	27

Managementsamenvatting

Het economisch overheidsinstrumentarium levert een wezenlijke bijdrage aan de realisatie van de VIA-doelstellingen en aan de implementatie van Innovatiecentrum Vlaanderen en het Nieuw Industrieel Beleid. De groei en de vernieuwing van onze economie verloopt immers ook via de weg van investeringen, zowel in de breedte (diverse domeinen) als in de diepte (concurrentiepositie opbouwen). Een slagkrachtige overheid heeft dus nood aan een goed werkend economisch overheidsinstrumentarium.

Door PMV wordt veel aandacht besteed aan zowel de bestaande als aan de nieuwe instrumenten. PMV investeert enerzijds met eigen middelen waarmee een hefboom gecreëerd wordt om de financiering van structuurversterkende investeringen mogelijk te maken. Om ondernemerschap te stimuleren ontwikkelt PMV nieuwe instrumenten om te investeren in ontwikkelingen met hoge risico's en met een lange termijn perspectief. Deze instrumenten richten zich vooral op het benutten van innovatieve kennis die om marktintroductie vraagt, op het vergroenen van de economie en op internationalisering. Het instrumentarium dat bedrijfsinvesteringen stimuleert werd verder versterkt, en voor 'zaakkapitaal en early stage financing' werd een zekere specialisatie in speerpuntsectoren (zoals levenswetenschappen, cleantech, zorg en duurzame energie) doorgevoerd. Ook is een tweede ARKimedes fonds opgericht, met een capaciteit van 100 miljoen euro. Het TINA-fonds kent zeer veel belangstelling en is ondertussen volledig operationeel. Het fonds 'Flanders Care Invest' werd opgericht om de productiviteit en performantie van de zorgsector te verhogen. Binnen het Spin Off Financieringsinstrument (SOFI) zijn de eerste investeringen gebeurd, en in 2013 zal SOFI toegankelijk gemaakt worden voor de universiteiten en de hogescholen.

PMV maakt ook gebruik van de middelen van private investeerders om de slagkracht te verhogen. De interactie tussen overheidsinitiatief en privaat initiatief krijgt aldus meer ruimte. Om een oplossing te beiden voor de toegenomen risico-aversie van de financiële instellingen, werden de waarborgregelingen voor bedrijfskredieten versoepeld en verruimd. De Waarborgbesluiten worden aangepast om, indien nodig, zeer snel bijkomend een aantal vormen van overbruggingsfinanciering onder de waarborg te kunnen brengen, en om een differentiatiebeleid te voeren om de risico's voor het Vlaams Gewest beter te kunnen beheersen. Waarborgbeheer lanceerde in 2012 de 'Groene Waarborg' om het energieverbruik van Vlaamse ondernemingen te verbeteren. Gigarant werd verlengd omdat het effectief bijdraagt tot het behoud van het industrieel weefsel in Vlaanderen.

Omdat strategische infrastructuur een kernpunt is van het overheidsbeleid, heeft PMV een infrastructuurfonds opgericht met externe kapitaalverschaffers. Wat 'Wegen' betreft, heeft Via-invest een kapitaalsverhoging doorgevoerd en heeft ondertussen via het DBMF-concept voor meer dan 300 miljoen euro wegenprojecten gefinancierd. PMV start ook met een aantal PPS-projecten rond het "Open School" concept samen met het Gemeenschapsonderwijs. De inhaalbeweging, zoals vooropgezet in het Sportinfrastructuurplan, is momenteel op kruissnelheid, waarbij gebruikt gemaakt wordt van de kennis van PMV op het gebied van DBMF en PPS.

De uitbouw van de vastgoedportefeuille, en het beheer ervan is een nieuwe prioriteit voor PMV. Hierin passen de ontwikkeling van de Vlaamse Administratieve Centra en een nieuwgebouw voor de VMM.

LRM bouwt actief verder mee aan de kwalitatieve groei van de Limburgse economie, door te focussen op speerpuntsectoren van Vlaanderen en van Limburg, namelijk Life Sciences, Cleantech & Energie, en ICT & Media, om Limburg uit te bouwen tot een labo voor innovatieve ontwikkelingen. Zo werd de life sciences infrastructuur in Bioville verder geoptimaliseerd, heeft LRM een voortrekkersrol gespeeld in de oprichting van het Limburgs Klimaatfonds CVBA, wordt het incubatoren-netwerk verder uitgebouwd, wordt Research Campus Hasselt verder ontwikkeld als hightech campus voor ICT & Media bedrijven, blijft LRM actief in de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, en speelt zij een rol in Bipool Eisden-Lanklaar. LRM investeert niet alleen in innovatieve bedrijven, maar ook in de klassieke maakeconomie en in de kmo-sector die beide een belangrijke tewerkstelling in Limburg vertegenwoordigen. Een ander belangrijk investeringsdomein voor LRM betreft sectorspecifieke infrastructuur, zoals de ontwikkeling van een incubatiecentrum voor jonge ondernemingen die actief zijn in klassieke sectoren. LRM coördineert ook het proactief Limburgs acquisitiebeleid en werkt hiervoor samen met een veelvoud van actoren.

VPM zal, naast het beheer van de participatie in en ondersteuning van de groei van de Gimv, samen met PMV en LRM onderzoeken welke initiatieven de blijvende 'equity gap' in het segment van starters en jonge innovatieve ondernemingen kunnen wegwerken. Verder heeft VPM beslist ten belope van 50 miljoen euro te investeren in een 'Health and Care' fonds, door Gimv op te richten in het najaar. Deze VPM investering kadert in het beleid van het innovatieknooppunt zorg en in het breder kader van Flanders Care.

Het Vlaams Energiebedrijf is op 25 januari 2012 opgericht, en er is een CEO aangesteld. Met een startkapitaal van 200 miljoen euro zal het VEB een hefboom worden om meer energie te besparen en meer hernieuwbare energie te stimuleren, met als één van de doelstellingen het bevorderen van de energie-efficiëntie van de gebouwen van de Vlaamse Overheid. Hiernaast zal het VEB ook zelf in duurzame energie projecten.

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV)

Het economisch overheidsinstrumentarium levert een wezenlijke bijdrage aan de realisering van de VIA-doelstellingen en aan de implementatie van Innovatiecentrum Vlaanderen (en het Nieuw Industrieel Beleid). De groei en de vernieuwing van onze economie verloopt immers via de weg van investeringen, zowel in de breedte (diverse domeinen) als in de diepte (concurrentiepositie opbouwen). Een slagkrachtige overheid heeft dus nood aan een goed werkend economisch overheidsinstrumentarium.

Door PMV wordt veel aandacht besteed aan zowel de bestaande als aan de nieuwe instrumenten. PMV investeert enerzijds met eigen middelen waarmee een hefboom gecreëerd wordt om de financiering van structuurversterkende investeringen mogelijk te maken. Anderzijds maakt PMV ook gebruik van de middelen van private investeerders om de slagkracht te verhogen. De interactie tussen overheidsinitiatief en privaat initiatief krijgt aldus meer ruimte. Dat is noodzakelijk, aangezien de financiële sector, vooral wat lange termijnfinanciering betreft, met steeds meer restricties te maken krijgt.

In dat verband is het van belang dat PMV kan investeren buiten de consolidatiekring van de overheid. Hieraan wordt veel aandacht besteed bij het structureren van investeringen en bij het organiseren van de functioneringsmogelijkheden van investeringsvehikels. Er werd ook verder gewerkt aan de uitbouw van de financiële structuren, die gepaard gaan met de gewenste autonomie.

1. Ondernemen

De groei en vernieuwing van de Vlaamse economie verloopt via de weg van investeringen. Daar zijn niet alleen financiële middelen voor nodig, maar ook ondernemerschap. Het stimuleren van dat ondernemerschap moet een belangrijke rol blijven spelen bij het ontwikkelen van een economisch beleidskader. En het economisch overheidsinstrumentarium is daarbij van cruciaal belang. Niet alleen omdat het hefbomen creëert bij de financiering van investeringen, maar ook omdat het initiatieven tot ontplooiing laat komen die het in de huidige marktcontext moeilijk hebben om van de grond te komen.

PMV richt zich op projecten met rendementsvooruitzichten. Maar er is als overheidsinvesteringsmaatschappij steeds ruimte om te investeren in nieuwe ontwikkelingen met hogere risico's en met een lange termijn perspectief. Dat moet ertoe leiden dat in een aantal speerpuntclusters naar doorbraken wordt gezocht met de bijbehorende investeringen. Om dat mogelijk te maken, werd het instrumentarium uitgebreid. Ondernemers zullen meer dan ooit een beroep kunnen doen op het aangepaste instrumentarium, dat zich vooral richt op het benutten van innovatieve kennis die om marktintroductie vraagt, op het vergroenen van de economie met behulp van duurzame technologieën en op de internationalisering van Vlaamse bedrijven.

De bestaande en nieuwe instrumenten van PMV vormen nu een basis om in ruime zin faciliterend en mede-ondernemend op te treden. Dat geldt zowel voor de beschikbaarheid van risicokapitaal, als voor het verstrekken van waarborgen voor bedrijfskredieten en voor het financieren van specifieke focusdomeinen.

1.1. Risicokapitaal voor bedrijven

De schaarste aan risicokapitaal voor sectoren en projecten met hogere risicograad, of met een lange aanloop tot rentabiliteit, is zeker niet afgenomen. Daarnaast blijft de kredietverlening door financiële instellingen onder druk staan. Daarom is het instrumentarium dat bedrijfsinvesteringen stimuleert, verder versterkt. Naast de klemtoon op innovatie, worden ook de bestaande bedrijven niet vergeten. Zij zorgen eveneens voor de duurzame jobs van de toekomst.

1.1.1. Zaaikapitaal & early stage

In deze hoge risico-omgeving blijft het de bedoeling om kapitaal te verstrekken aan innovatieve starters in een brede waaier van sectoren. Niettemin is naast die brede aanpak gebleken dat een zekere specialisatie ook haar vruchten afwerpt. Die specialisatie heeft betrekking op speerpuntsectoren die in het bijzonder ondersteunend zijn bij de vernieuwing van de Vlaamse economie en een antwoord bieden op maatschappelijke uitdagingen. De belangrijkste zijn: investeringen in de sector van levenswetenschappen, de cleantech-sector, de ICT-sector, de zorgsector en de duurzame energiesector.

1.1.2. Groei

Tijdens de financiële crisis werd de noodzaak duidelijk om ook faciliterend en flankerend op te treden bij groeifinanciering van bestaande bedrijven en van innovatieve groeibedrijven (gazellen). Daarom wordt sinds een drietal jaren zogenaamde mezzanine-financiering aangeboden. Deze financieringsvorm zorgt niet alleen voor de nodige zuurstof om het groeiritme van bedrijven in stand te houden, hij is er ook ter versterking van de financiële structuur van ondernemingen. Dat biedt een dubbel voordeel: enerzijds wordt een buffer gevormd om moeilijke tijden te overbruggen, anderzijds wordt een hefboom gecreëerd voor het aantrekken van zowel vreemd vermogen als extra aandelenkapitaal.

1.1.3. Arkimedes

ARKimedes Fonds I beschikte samen met de ARKIV's over een investeringscapaciteit van 225 miljoen euro. Die ging naar 156 initiële investeringen en een 300-tal vervolginvesteringen. Aangezien de initiële investeringsperiode van ARKimedes Fonds I afgelopen is, heeft de Vlaamse regering het initiatief genomen om een tweede gelijkaardig fonds op te richten om te investeren in Vlaamse 'early stage' en groeibedrijven. ARKimedes II beschikt over 100 miljoen euro die door het Vlaamse Gewest werd ingebracht in de vorm van een kapitaalparticipatie. Het is de bedoeling om een gelijkaardige hefboom te bereiken met het tweede fonds als met ARKimedes Fonds I.

1.1.4. De creatie van het TINA-fonds

Met het TINA-fonds, opgericht als een investeringsfonds in de schoot van PMV, is door de Vlaamse regering 200 miljoen euro bijkomend risicokapitaal ter beschikking gesteld om innovatieve initiatieven met strategisch potentieel binnen de speerpuntclusters voor Vlaanderen te versterken. De nadruk ligt daarbij op structuurverandering van de Vlaamse economie. Met dit instrument wordt het belang van de marktorientatie van innovatieve projecten benadrukt, maar het biedt vooral ook mogelijkheden om een versnelde transformatie te bewerkstelligen van het Vlaams industrieel weefsel. En de bedoeling is om genoemde initiatieven versneld naar de internationale markt te brengen.

Ondernemers, gevestigde bedrijven en kennisinstellingen moeten door onderlinge samenwerking en kruisbestuiving, de kans krijgen nieuwe baanbrekende activiteiten te ontwikkelen. De aanpak om in consortiumverband tot samenwerking te komen vanuit verschillende invalshoeken, is op zichzelf innovatief te noemen en moet leiden tot een stimulans voor belangrijke, ook grotere investeringen in het kader van het nieuw industrieel beleid.

Hoewel het oorspronkelijk om een grote uitdaging ging om die consortiumstructuren vorm te geven, blijkt in de praktijk dat er niet alleen veel belangstelling voor bestaat, maar ook dat het een stimulans betekent om tot transformerende oplossingen te komen die verschillende bedrijven tegelijk ten goede komen, en die een verrijking betekenen van de waardeketen.

Inmiddels is het fonds volledig operationeel en zijn reeds een viertal investeringen goedgekeurd voor een gezamenlijk bedrag van circa 50 miljoen euro.

Er werd ook werk gemaakt van een goede afstemming tussen de werking van TINA en de overige Bedrijfsinvesteringen, die beheerd worden door PMV.

1.1.5. Flanders Care Invest

De zorg economie is een nieuw aandachtsgebied voor PMV. De intentie bestond om kapitaal vrij te maken om innovatieve initiatieven te stimuleren en risicodragende investeringen mogelijk te maken. De investeringen hebben als doel de productiviteit en de performantie van de zorgsector te verhogen, om zo de uitdagingen van de vergrijzing te kunnen aangaan, en de toenemende kosten van de gezondheidszorg beter te kunnen opvangen. De aldus geschapen ruimte voor innovatieve investeringen is mede bedoeld om, naast de inspanningen die worden geleverd om de life science sector, ook te investeren in een sector die kan bijdragen tot de creatie van nieuwe toegevoegde waarde vanuit Vlaanderen op internationaal niveau.

Het fonds 'Flanders Care Invest' beschikt over 20 miljoen euro. PMV verwacht dat er, net zoals bij de andere fondsen, een belangrijke hefboom zal ontstaan door samenwerking met andere investeerders. De eerste investering is inmiddels goedgekeurd.

1.1.6.SOFI

PMV werd gevraagd om de coördinatie op zich te nemen van het Spin Off Financieringsinstrument (SOFI) en aldus een raamwerk te creëren voor een structurele aanpak van spin-offs. Er werd 10 miljoen euro uitgetrokken als eerste investeringsenveloppe. De bedoeling is om niet alleen de ruimte voor investeringen in spin-offs door Strategische Onderzoekscentra (SOC's) te vergroten, maar vooral om samenwerking te bevorderen tussen de investeringsmaatschappijen en deze SOC's. Zowel PMV als LRM hebben co-investeringsrechten bij de aangemelde projecten. Door meer interactie te creëren tussen de Strategische Onderzoekscentra en de investeringsmaatschappijen wordt er een extra stimulans geven aan het moeilijke proces van vertaling van innovatieve ideeën naar investeerbare projecten.

Gelet op het succes van deze nieuwe aanpak en op vraag van de kennisinstellingen is er bij de begrotingsopmaak van 2013 beslist om de middelen van Sofi met 10 miljoen euro te verhogen en toegankelijk te maken voor de universiteiten en de hogescholen.

1.2. Risicokapitaal en private investeringsfondsen

De praktijk leert dat als PMV als hoeksteeninvesteerder optreedt, het gemakkelijker wordt om ook ander kapitaal aan te trekken, ook voor projecten die niet of moeilijker private investeerders vinden en ook om marktspelers bij te treden in de spreiding en beheersing van risico's. Die taak als hoeksteen-investeerder blijkt duidelijk in de rol van ARKImedes ten opzichte van de ARKIV's. Door die werkwijze wordt meer risicodragend kapitaal aangetrokken dan anders het geval zou zijn.

Op dezelfde wijze wordt dat gedaan door samen te werken met private investeringsfondsen die PMV kunnen helpen om risicodragend te investeren in speerpunt-sectoren. In het bijzonder voor life sciences en voor clean technology is dat van belang. Door die samenwerking wordt een internationaal perspectief gecreëerd, veel expertise verzameld en de toegang tot de risicokapitaalmarkt verruimd.

1.3. Waarborgen voor bedrijfskredieten

De waarborgregeling van PMV is sinds haar introductie in 2005 significant gegroeid en de faciliterende kracht ervan is sterk tot uitdrukking gekomen. De toegenomen risico-aversie van financiële instellingen heeft ertoe geleid dat tal van ondernemers geconfronteerd worden met een gebrek aan financiering omdat ze zelf onvoldoende zekerheden kunnen voorleggen. Borgstelling op bankfinanciering door de Vlaamse overheid heeft ervoor gezorgd dat heel wat investeringsprojecten financiering vonden, terwijl dat anders niet het geval zou zijn geweest. De verruiming en versoepeling van de regelingen bewijst inmiddels verder zijn nut.

1.3.1.De waarborgregeling

Het toepassingsgebied van de bestaande waarborgregeling bij PMV werd op basis van urgentiebesluiten aangepast. Dat heeft geleid tot een verhoging van de grens waarvoor een automatische aanmeldingsprocedure volstaat. Die grens werd verlegd van 500.000 naar 750.000

euro. Daarnaast werd voorzien in de afschaffing van de verplichting van de banken om bij gebruik van de waarborgregeling welbepaalde zakelijke en persoonlijke zekerheden bij ondernemers te vestigen.

Momenteel worden de Waarborgbesluiten aangepast. Ten eerste wordt voorgesteld om een kader te voorzien, waardoor in geval van crisis, zeer snel bijkomend een aantal vormen van overbruggingsfinanciering onder de waarborg kunnen gebracht worden. Dit behelst voornamelijk financieringen voor de wedersamenstelling van het bedrijfskapitaal en de mogelijkheid om de bestaande waarborg van het Vlaamse Gewest te verlengen. Ten tweede wordt voorgesteld om de Waarborgbesluiten aan te passen zodat het mogelijk wordt om een differentiatiebeleid te voeren en zo de risico's van het Vlaamse Gewest, verbonden aan de Waarborgregeling, beter te kunnen beheersen en te sturen indien dit noodzakelijk zou blijken.

In het voorjaar van 2012 lanceerde Waarborgbeheer nv een nieuw instrument om het energieverbruik van Vlaamse ondernemingen te verbeteren, de zogenaamde "Groene Waarborg". Via de Groene Waarborgregeling kunnen ondernemingen een waarborg krijgen voor een lening of een leasing waarmee men energiebesparende investeringen, met een terugverdientijd van maximaal tien jaar, doet in het Vlaamse Gewest. De Groene Waarborg biedt een lagere risicopremie op de financiering. Om er gebruik van te kunnen maken, moet de geplande investering voorkomen op een limitatieve lijst van energiebesparende technologieën. Mits een eenvoudig attest kan de onderneming een groene waarborg aanvragen bij haar financiële instelling.

1.3.2. Gigarant

Gigarant werd tijdens de economische crisis in 2009 opgericht om ad hoc crisis-waarborgen toe te kennen aan bedrijven die niet in aanmerking komen voor de generieke waarborgregeling. Het gaat om kmo's en grote ondernemingen die behoefte hebben aan waarborgen boven 1,5 miljoen euro. De regeling was oorspronkelijk voorzien als tijdelijke maatregel, maar is inmiddels verlengd. De reden daarvoor is dat wordt vastgesteld dat Gigarant-waarborgen ook effectief bijdragen tot behoud van industrieel weefsel in Vlaanderen.

1.3.3. De Winwinlening

Dit instrument moedigt particulieren aan om voordelig te lenen aan ondernemingen. Het maximumbedrag, dat onder deze fiscaal vriendelijke lening is toegestaan, is verhoogd van 50.000 naar 100.000 euro. De flexibiliteit van het instrument werd ook verhoogd. Dat heeft geleid tot een verdrievoudiging van het aantal aanvragen tot registratie.

1.4. Financiering van specifieke doelgroepen

Naast haar economische rol beoogt PMV als investeerder ook altijd een impact op de creatie van maatschappelijke meerwaarde. Dat geldt voor investeringen die een financieel rendement moeten opleveren, maar dat kan in versterkte mate ook gelden voor domeinen waar het financiële rendement niet het enige of noodzakelijke oogmerk vormt. PMV creëerde fondsen gericht op speciale

doelgroepen die op de traditionele markt voor bedrijfsfinanciering moeilijker financiering bekomen. Zowel de creatieve industrie, als de zelfstandige kinderopvang, en de sociale economie zijn terreinen waarop de Vlaamse regering aanzienlijke inspanningen wil blijven leveren en de nodige investerings- en beheermiddelen blijven voorzien voor deze drie maatschappelijk waardevolle initiatieven. Hoewel ze zich onderscheiden van de klassieke risicokapitaalfinanciering, mag hun impact op de economie niet worden onderschat.

2. Infrastructuur

PMV heeft op het vlak van publiek private samenwerking de gelegenheid gekregen om praktijkervaring en expertise op te bouwen. Omdat strategische infrastructuur een kernpunt is van het overheidsbeleid is het een groot voordeel dat PMV over dergelijke capaciteit kan beschikken. Het geeft PMV de mogelijkheid om op diverse beleidsdomeinen nieuwe initiatieven te ontwikkelen die samenwerkingsverbanden tot stand brengen waarbij de private sector een actieve rol krijgt toebedeeld.

Om de kapitaalbasis te verruimen, heeft PMV ook een infrastructuurfonds (PMF Infrastructure Fund) opgericht dat investeert in grote en kapitaalintensieve projecten op lange termijn. Het fonds is gefinancierd met kapitaal van private institutionele investeerders, zoals pensioenfondsen, verzekeraars en spaarbanken, en dit voor een totaalbedrag van 80 miljoen euro. Dankzij de deelname van deze externe kapitaalverschaffers werden de financieringsmogelijkheden in infrastructuur aanzienlijk verruimd, en wordt de impact van PMV op de Vlaamse infrastructuurmarkt behoorlijk versterkt.

2.1. Wegen

Via-Invest werd in 2006 opgericht als gezamenlijke vennootschap van PMV en het Vlaamse Gewest. Het vooropgestelde programma dat de Vlaamse regering uitwerkte om de zes missing link-projecten te realiseren, wordt dan ook integraal door Via-Invest uitgevoerd. Al deze wegenprojecten worden via een DBFM-aanpak in de markt geplaatst. Via-Invest en PMV spelen een belangrijke rol bij het aantrekken van de financiering die in de huidige markt, vooral op langere termijn, niet evident is. De investeringsmiddelen van Via-Invest werden dan ook verruimd door een kapitaalverhoging door te voeren. Via-Invest is steeds vooruitstrevend geweest in het zoeken naar de meest optimale financiering van haar projecten. Zo werden inmiddels volgens het DBFM-concept reeds drie wegenprojecten gefinancierd voor een totaalbedrag van meer dan 300 miljoen euro.

Er werd voor het ambitieuze A11 project onderzocht welke alternatieven er zijn voor de traditionele bankfinanciering. De sterk gestegen liquiditeitskost van de banken en het gebrek aan bancaire krediet op lange termijn zijn immers belangrijke redenen om directe financiering via de kapitaalmarkt in overweging te nemen. Daarom werd in samenspraak met EIB beslist om financiering van de A11 als

pilootproject te zien voor bondfinanciering. Dit project komt daarmee als één van de eersten in Europa in aanmerking voor de reeds veel besproken Europe 2020 Project Bonds.

2.2. Scholen

Op 10 juni 2010 ging de inhaalbeweging voor nieuwe schoolinfrastructuur via publiek private samenwerking definitief van start. Dat gebeurde met de oprichting van de nv "DBFM Scholen van Morgen". Deze zal tegen 2016 tussen de honderdzestig en tweehonderd schoolgebouwen ontwerpen, financieren en bouwen in Vlaanderen en dit gespreid over alle netten, met een totale projectwaarde van bijna 1,95 miljard euro. PMV heeft een rol gespeeld bij de opstart en opvolging van dit ambitieuze project.

Daarnaast werkt PMV met het Gemeenschapsonderwijs aan een aantal PPS-pilootprojecten rond het concept van de "Open School". De bedoeling is om tot een formule te komen die als voorbeeld kan dienen voor een groot aantal meer kleinschalige creatieve PPS-projecten.

2.3. Sportinfrastructuur

Op basis van een sportinfrastructuurplan dat door de Vlaamse regering werd goedgekeurd, moet het huidige capaciteitstekort met 35% worden teruggedrongen. De totale investering in nieuwe sportinfrastructuur zal circa 225 miljoen euro bedragen. Ook hier wordt gebruik gemaakt van de expertise en ervaring van PMV op het gebied van DBFM en publiek private samenwerking. PMV werkt nauw samen met het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, BLOSO en het Vlaams Kenniscentrum PPS.

De uitvoering van die inhaalbeweging is intussen op kruissnelheid gekomen. Inmiddels werden de eerste projecten gerealiseerd. Dat geldt voor een cluster van 29 kunstgrasvelden verspreid over heel Vlaanderen en het multifunctioneel sportcentrum van Heist-op-den-Berg, die inmiddels in gebruik zijn genomen. De aanleg van een tweede cluster van kunstgrasvelden en de bouw van negen sporthallen zijn in uitvoering genomen. Voor diverse multifunctionele sportcentra bevinden de onderhandelingen zich in een ver gevorderd stadium. Omwille van de standaardisatie van het aangeboden volume aan projecten kunnen de lokale overheden rekenen op zeer concurrentiële prijzen.

2.4. Energie

Wil Vlaanderen competitief blijven, dan moet het sterk inzetten op een beter, efficiënter en onafhankelijker energiegebruik. Ook voor wat de energie-opwekking betreft, moet nog meer aandacht gaan naar hernieuwbare energie. Dat is van belang om enerzijds de energie-intensieve nijverheid te kunnen verankeren in het Vlaamse economische landschap, maar ook anderzijds om onze plaats in de klimaatdiscussie goed te kunnen bepalen.

Door de internationale recessie is de sector van hernieuwbare energie onder druk gekomen en werd het moeilijker om financiering te vinden voor belangrijke projecten. PMV heeft projecten en bedrijven in wind- en zonne-energie, warmtekrachtkoppeling, en biogascentrales ondersteund.

PMV heeft bijgedragen tot de oprichting van het Vlaams Energiebedrijf (VEB), en het opstarten van de activiteiten ervan. Inmiddels is ook de samenwerking met het Vlaams Energiebedrijf opgestart. Op die manier kan blijvend worden geïnvesteerd in Vlaamse bedrijven die projecten voor hernieuwbare energie ontwikkelen en bouwen. Vlaanderen heeft reeds belangrijke kennis opgebouwd in de genoemde sectoren. Door die Vlaamse bedrijven te ondersteunen bij het uitbouwen van hun investeringsplannen, kan deze kennis ook geëxporteerd worden.

2.5. *Klimaat*

Het Kyoto-protocol en Europa verplichten België om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. In 2007 werd op basis van prognoses vastgesteld dat de milieumaatregelen niet zouden volstaan om deze doelstelling te bereiken tegen 2012. Aangezien de regio's moeten bijdragen aan het behalen van die doelstellingen heeft PMV op eigen risico fondsen vrijgemaakt om emissierechten te verwerven. Deze emissierechten komen uit fondsen die worden beheerd door internationale financiële instellingen. Dat biedt de beste waarborg voor kwaliteitsvolle emissierechten aan een voor alle partijen billijke prijs. Die projecten bieden ter plaatse ook een duurzame meerwaarde aan mens en omgeving.

PMV investeerde voor rekening van het Vlaamse gewest via twee fondsen: het Multi Carbon Credit Fund (MCCF) en het Asian Pacific Carbon Fund (APCF). PMV heeft dat gedaan, ook rekening houdend met een eventuele reserve voor de post-Kyoto periode. De investeringsperiode is bijna volledig afgerond.

3. Vastgoed

3.1. *Publiek Vastgoed*

Actief vastgoedbeheer en een uitgebalanceerd portefeuillebeheer voor de Vlaamse overheid in samenwerking met AFM en met het departement Financiën en Begroting is een taak die PMV in een aantal stappen op zich neemt. De uitbouw van die portefeuille is dan ook een nieuwe prioriteit die geconcretiseerd wordt.

De eerste stappen die gezet zijn, waren de ontwikkeling van de Vlaamse Administratieve Centra (VAC's). De ambitie was immers om in elke provinciale hoofdstad een VAC te realiseren op toplocaties vanuit mobiliteitsoogpunt bekeken. Daarnaast is gewerkt aan de realisatie van een nieuw gebouw voor de Vlaamse Milieumaatschappij. Al deze vastgoedprojecten zijn tot stand gekomen in een PPS-context. Op dit moment is PMV betrokken bij de plannen voor een centrale huisvesting voor

de Vlaamse administratie in Brussel, de centrale huisvesting van het GO!, de herontwikkeling van de Imalso site en de huisvesting van de Vlaamse belastingdienst.

3.2. Gebiedsontwikkeling

PMV heeft de voorbije jaren aandacht gegeven aan de rol die een investeringsmaatschappij kan vervullen op het gebied van infrastructuurinvesteringen die te maken hebben met het in het economische verkeer brengen van geschikte terreinen. Hieruit is de activiteit gebiedsontwikkeling ontstaan, met een bijzondere focus op brownfieldprojecten, en de herontwikkeling van onderbenutte sites van de Vlaamse overheid.

Inmiddels is door PMV met OVAM een samenwerkingsakkoord afgesloten op het gebied van blackfieldontwikkeling. Hiermee wordt bevestigd dat deze problematiek grote aandacht blijft krijgen. Door deze samenwerking wordt duidelijk dat saneren in combinatie met herontwikkeling en de financiering ervan tot de meest duurzame oplossingen leidt.

3.3. Zorg en Welzijn

PMV zal zich binnen het vastgoedgebeuren eveneens toelleggen op de steeds groter wordende noden binnen het domein van zorg en welzijn. Het is de bedoeling dat PMV zich richt op een zeer specifieke niche, namelijk de huisvesting of woonconcepten waarbij de focus ligt op het 'woon'-aspect waaraan de zorgfunctie wordt toegevoegd, en waarbij in belangrijke mate vernieuwende invalshoeken aanwezig zijn. De doelgroep van uiteindelijke bewoners betreft kwetsbare mensen (naar zorg en inkomen). Hiervoor werd in een eerste fase een bedrag gereserveerd van 10 miljoen euro.

LRM

LRM bouwt actief mee aan de kwalitatieve groei van de Limburgse economie. Om als kleine regio het verschil te maken, moeten alle actoren inzetten op en meewerken aan dezelfde toekomstvisie. De investeringen van LRM kaderen binnen een doelbewuste strategie. LRM legt een duidelijke focus op de speerpuntsectoren van Vlaanderen en van Limburg. Binnen deze specifieke domeinen bouwt LRM vanuit al haar activiteiten aan kwalitatieve sectorclusters.

LRM investeert niet alleen in innovatieve bedrijven, maar ook in de klassieke maakeconomie en in de kmo-sector die beide een belangrijke tewerkstelling in Limburg vertegenwoordigen. Ook wil LRM investeren in ondernemingen gelieerd aan crisisgevoelige sectoren, zoals de bouwsector of de automobielsector, zoals dit ook gebeurd is tijdens de financiële crisis van 2008. LRM kan hierbij expansiefinanciering verschaffen, maar is ook bereid om te investeren met het oog op het mogelijk maken van schuldverschikkingen.

Een ander belangrijk investeringsdomein voor LRM betreft sectorspecifieke infrastructuur. De grootste troef van Limburg is immers de beschikbare ruimte. Limburg biedt ondernemers letterlijk de plaats voor de realisatie van hun plannen. Het netwerk van incubatoren biedt jonge bedrijven sectorspecifieke infrastructuur. Via de ontwikkeling van een incubatiecentrum voor jonge ondernemingen die actief zijn in klassieke sectoren, wil LRM ook innovatie buiten de technologie sectoren stimuleren. Tevens onderzoekt LRM ook de mogelijkheid om dit netwerk uit te breiden met incubatoren voor ambachtelijke kmo's en voor creatieve sectoren zoals ontwerpers, designers, enz.

LRM kan aan ondernemingen een gecombineerd aanbod van risicokapitaal en infrastructuur op maat van de groei van een onderneming aanbieden. In 2011 investeerde LRM 60,7 miljoen euro in 47 verschillende Limburgse bedrijven en projecten.

Bovenstaande troeven moet LRM ook internationaal durven uitspelen. LRM coördineert het proactief Limburgs acquisitiebeleid. Buitenlandse investeerders aantrekken, vereist een goede samenwerking tussen een veelvoud van actoren. In samenspraak met de Provincie Limburg en in samenwerking met het Agentschap Ondernemen, Flanders investment & Trade en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Limburg heeft LRM inmiddels een structuur uitgerold om dit proces te coördineren (www.locateinlimburg.com). Zestien verschillende organisaties en actoren werken samen om potentiële investeerders één persoonlijke accountmanager aan te bieden en het vestigingsproces te stroomlijnen.

1. Speerpuntsectoren: Limburg als innovatieve provincie

LRM voert een dynamisch investeringsbeleid. Dit dynamisme wordt vertaald in een tweeledige aanpak. De investeringsvisie van LRM krijgt vorm in een investeringsbeleid waarin enerzijds ruimte centraal staat en waarmee anderzijds de uitbouw van Limburg tot een labo voor innovatieve ontwikkelingen gestimuleerd wordt. Door investeringen in de speerpuntsectoren ICT & Media, Life Sciences en Cleantech & Energie streeft LRM kwalitatieve clustering na. Aan bedrijven uit deze speerpuntsectoren verstrekt LRM niet alleen risicokapitaal maar ook aangepaste bedrijfsinfrastructuur. Daarnaast verschaft LRM ook risicokapitaal aan kmo's en grote ondernemingen in de klassieke industrie en dienstensector.

Tot op vandaag heeft LRM de sterktes van de Limburgse economie gebundeld in drie speerpuntclusters. Deze clusters kunnen onmiskenbaar bijdragen aan oplossingen voor onze grote maatschappelijke en economische uitdagingen. LRM kan daarnaast in haar investeringsbeleid een nog meer doorgedreven focus geven aan de investeringen in haar speerpuntsectoren, door deze telkens te kaderen binnen een of meerdere innovatieknooppunten. Zo kunnen op een gestroomlijnde manier efficiënte financieringsoplossingen gecreëerd worden voor de antwoorden op belangrijke maatschappelijke en economische uitdagingen.

Ook in de zorgsector wil LRM bijdragen tot innoverende initiatieven om sociaal ondernemerschap te combineren met innovatieve infrastructuurprojecten, door bijvoorbeeld 'levenslang wonen' te stimuleren en mogelijk te maken.

1.1. Life Sciences of biotechnologie

Het afgelopen jaar heeft het 'Life Sciences'-team van LRM verder de focus gelegd op internationalisering. Als coördinator en stimulator achter het platform 'Locate in Limburg' werd sterk ingezet op de uitbouw van de cluster door de internationale visibiliteit te verhogen. Intussen kan LRM dan ook uitpakken met een reeks investeringen of vervolginvesteringen in de bestaande portfolio-ondernemingen, waarbij deze ondernemingen ook in staat zijn gebleken om een mooi internationaal syndicaat van investeerders aan te trekken. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de vervolffinanciering in Amakem en de nieuwe investering in Therasolve.

Verder is LRM erin geslaagd om de aanwezige Life Sciences infrastructuur in BioVille verder te optimaliseren en uit te bouwen. Naast de 'early development' vleugel, werd intussen ook de 'late development' vleugel volledig in gebruik genomen, wat resulteert in een 100% bezettingsgraad van de incubator. Niet minder dan 16 bedrijven zijn vandaag actief in het gebouw, waarbij ze naast de eigen infrastructuur tevens gebruik maken van de 'shared facilities'. Deze unit voorziet in extra materiaal en diensten die gemeenschappelijk kunnen worden gebruikt. Hierdoor kunnen de bedrijven zich nog meer concentreren op hun 'core' business. BioVille is erin geslaagd om twee jaar na oprichting uit te groeien tot een geïntegreerde dienstverlener voor jonge, startende en veelbelovende bedrijven.

1.2. Cleantech en (hernieuwbare) energie

De groei binnen het speerpuntdomein Cleantech & Energie van LRM werd in 2011 bestendigd met een investering van ca. 16 miljoen euro in bestaande portfoliobedrijven en nieuwe innovatieve bedrijven en projecten. De portefeuille van hernieuwbare energieprojecten werd uitgebreid, zowel met zonne-energie als met windturbine-projecten. Verder werd er één innovatief bedrijf toegevoegd aan de portefeuille van bedrijfsparticipaties.

Er zal nagegaan worden hoe de hernieuwbare energieprojecten kunnen worden ondergebracht in het Vlaams Energiebedrijf, wanneer dit tot de core-activiteiten van deze vennootschap zal horen. Omtrent toekomstige investeringen in groene energieprojecten kunnen LRM en het Vlaams Energiebedrijf op dat moment afspraken maken.

Om het draagvlak rond cleantech zo breed mogelijk te maken, heeft LRM, op vraag van de provincie Limburg, een trekkende rol gespeeld in de oprichting van het Limburgs Klimaatfonds CVBA. Dit fonds haalt publieke middelen op, waarmee (co-)financiering van Limburgse cleantech-projecten mogelijk wordt gemaakt. Op deze manier wordt de burger (on)rechtstreeks betrokken bij de realisatie van de doelstelling van de provincie om in 2020 klimaatneutraal te worden.

LRM blijft zich profileren als een voortrekker in cleantech en mikt daarbij verder dan de gangbare technieken. Met de realisatie van een aantal demo- en pilootprojecten speelt LRM in op het concept 'Labo Limburg': één grote proeftuin voor nieuwe technieken. Van deze nieuwe technieken moet de economische haalbaarheid nog aangetoond worden. De projecten rond 'Smart Grids' en methaangasextractie uit de resterende steenkoollagen ('Coalbed Methane'), werden in de loop van 2011 door LRM, in samenwerking met gerenommeerde partners, verder uitgewerkt. In de loop van 2011 werd een bijkomend 'proeftuinproject' aan deze lijst toegevoegd: Limburg EV. LRM werd, samen met partners, geselecteerd binnen het Vlaamse proeftuinproject 'Electric Vehicles'. Hierbinnen zal LRM 50 elektrische voertuigen ter beschikking stellen aan de Limburgse steden en gemeenten, voor een periode van drie jaar, binnen het proeftuinproject. Op deze manier wordt in Limburg een 'real-life demo-project' opgezet rond volledig elektrisch rijden.

Tenslotte werd, met de uitwerking van de plannen en de start van de realisatie van de werken, verder gestalte gegeven aan de weg naar de effectieve uitbouw van een incubatoren-netwerk in Limburg. Door de kennisclustering rond enerzijds materialen en recyclage (GreenVille in Houthalen-Helchteren) en anderzijds smart grids en hernieuwbare energie (EnergyVille in Waterschei/Genk) wordt Limburg internationaal op de kaart gezet binnen deze domeinen en kan hier meer strategisch rond worden gewerkt. Bovendien kan er op deze manier meer op maat van de bedrijven worden gewerkt.

1.3. ICT & Media

Met het oog op een verdere transitie van de Limburgse economie, in de richting van meer innovatie en technologie, investeerde LRM de afgelopen jaren fors in het domein van ICT & Media. De

investeringsportfolio van ICT & Media telt 17 bedrijven en vertegenwoordigt een geïnvesteerd vermogen van ruim 40 miljoen euro. Ook in de toekomst blijft LRM inzetten op deze sector. De investeringen binnen dit domein betreffen zowel het financieren van start-ups, early stage projecten als het verstrekken van groeifinanciering. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar beloftevolle Limburgse 'ICT & Media'-ondernemingen. Om de Limburgse sector rond ICT & Media verder te versterken doet LRM sinds 2008 ook bijkomende inspanningen om 'ICT & Media'-ondernemingen van buiten Limburg aan te trekken.

Research Campus Hasselt (RCH) is een belangrijk project binnen de 'ICT & Media'-portefeuille. LRM is sinds het voorjaar van 2011 hoofdaandeelhouder en ontwikkelt RCH verder als hightech campus met de nodige voorzieningen ter ondersteuning van de uitbouw en het aantrekken van technologiebedrijven. Bij deze uitbouw wordt ook de nodige aandacht besteed aan de internationalisatie en wordt er getracht samenwerkingsverbanden te sluiten met andere ICT-regio's.

2. Infrastructuur: ruimte creëren om te ondernemen in Limburg

De Vlaamse en Limburgse economie heeft nood aan extra bedrijventerreinen. Daarom ontwikkelt LRM kmo-zones, industrieterreinen en business- en wetenschapsparken die extra ruimte scheppen om te ondernemen. In het verleden werden al heel wat terreinen ontwikkeld: Brustem Industripark in Sint-Truiden, Mobility Center Genk-Zuid, Hermes, het logistieke bedrijventerrein van Genk-Noord, kmo-zone As en kmo-zone Zonhoven.

De belangrijke projecten die op dit ogenblik in samenwerking met LRM gerealiseerd worden, zijn:

2.1. Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA)

LRM sloot samenwerkingsakkoorden voor een aantal belangrijke bedrijventerreinen in het ENA: Ravenshout Noord in Beringen en Zwartenhoek in Ham. LRM verstrekt de financiering voor de aankoop van terreinen en stelt haar technische expertise ter beschikking voor de lopende ontwerp- en infrastructuurstudies.

2.2. Thorpark

De vennootschap Mo-thor, een joint venture van de stad Genk, LRM en private partners, werd in 2012 opgericht voor de ontwikkeling van een gebouwcluster van kantoorachtige bedrijfsgebouwen op de voormalige mijnsite van Waterschei. De stad Genk deed daartoe een inbreng van terreinen in de vennootschap. In een eerste fase zal een ontwerpteam instaan voor het concept van een eerste gebouw.

2.3. Aankoop van onbenutte bedrijventerreinen

Via de aankoop en ontwikkeling van onbenutte bedrijventerreinen worden vaak goed ontsloten terreinen terug beschikbaar. LRM reactiveert deze gronden en stelt ze ter beschikking aan Limburgse kmo's.

De in 2010 aangekochte terreinen door LRM op de site van Punch te Sint-Truiden zijn momenteel in ontwikkeling; een nieuwe insteekweg en de nodige nutsvoorzieningen bevinden zich momenteel in de uitvoeringsfase.

Ook voor de 33 ha industriegrond van Tessenderlo Chemie in Tessenderlo (Schoonhees) werden de werken aangevangen voor de aanleg van infrastructuur. Het industriegebied wordt ontwikkeld naar een nieuw bedrijvenpark van 24 ha. Het nieuwe bedrijvenpark zal plaats kunnen bieden aan 25 bedrijven.

2.4. Mobility Center Genk Zuid

De logistieke infrastructuur, technische diensten aan vervoerders, werd in 2012 uitgebreid met een overdekte parking voor vrachtwagens (beveiligd, dienstenpakket voor vrachtwagenchauffeurs). Voor de komende jaren wordt nog een uitbreiding van de beschikbare diensten op het terrein voorzien alsook om nog enkele logistieke spelers aan te trekken op dit strategisch gelegen bedrijventerrein.

2.5. Spartacus

Op 23 september 2011 besliste de Vlaamse Regering over het Spartacusplan, om met De Lijn het openbaar vervoer in Limburg in een hogere versnelling te brengen. LRM en De Lijn hebben met het oog op de realisatie van dit plan voor het openbaar vervoer in Limburg reeds in 2008 een intentieverklaring ondertekend. Hierin heeft LRM zich in principe bereid getoond om onder bepaalde voorwaarden maximum 5,5 miljoen euro in te brengen in de PPS-vennootschap die zal instaan voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de drie fasen van het Spartacusproject samen. Het eerste project binnen het Spartacus-plan is een sneltram tussen Hasselt en Maastricht. Spartacus wil een geïntegreerd netwerk realiseren van trein, sneltram en bus, met voorts onder meer hoogwaardige verbindingen op de assen Hasselt-Maastricht, Hasselt-Genk-Maasmechelen en Hasselt-Neerpelt-Lommel.

3. Strategisch maatschappelijke projecten

3.1. be-MINE

be-MINE omvat de herbestemming van de Beringse mijnterreinen. Met dit project krijgt BeringenMijn op de 31,5 ha grote site onder andere 500 nieuwe woongelegenheden. Medio 2012 werd de socio-economische vergunning voor de ontwikkeling van een hoogkwalitatieve winkelcentrum geweigerd. Binnen de projectvennootschap wordt nu gezocht naar een alternatief voor de herbestemming van deze terreinen.

3.2. Eisden

Eind 2011 werd het ruimtelijk uitvoeringsplan '*Bipool Eisden-Lanklaar*' definitief goedgekeurd. Het biedt een wettelijk ruimtelijk kader dat de verdere ontwikkelingen van een internationaal toeristische bestemming te Eisden (gemeente Maasmechelen)-Lanklaar (stad Dilsen-Stokkem) mogelijk maakt en legt de klemtoon op leisure, retail, (verblijfs)recreatie en natuur. Het te ontwikkelen programma beslaat o.a.: een hotel, 12.000 m² thematische retail, een vakantiepark en de hoofdtoegangspoort tot het Nationaal Park Hoge Kempen.

Met de begeleiding van Atkins International Ltd., werd een geïntegreerd master plan opgesteld, binnen de contouren van de Provinciale Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (PRUP). Een Special Purpose Vehicle (SPV) – Maas Valley Development Company NV (hierna 'MVDC'), werd opgericht om de verdere ontwikkeling en realisatie van het ambitieuze programma van het master plan te begeleiden. MVDC is een 100% dochter van de LRM-groep en stelt drie VTE's te werk.

Historisch is LRM-groep eigenaar van een deel van de voormalige mijnterreinen te Eisden, die zich bevinden aan de rand van het Nationaal Park Hoge Kempen en aansluitend aan het Factory Outlet Centre Maasmechelen Village. Vervolgens werd de LRM-groep eigenaar van bijkomend 235 ha binnen het PRUP Bipool Eisden- Lanklaar. Hierdoor beschikt de groep midden 2012 over een totale grondpositie van ca. 375 ha. Het voormalig hoofdgebouw van de mijn werd in het derde kwartaal van 2012 verworven, en zal door MVDC worden omgevormd tot een 4- sterren hotel van circa 50 kamers. Different Hotels Group zal het gebouw exploiteren.

Ten einde de site internationaal als één bestemming te kunnen positioneren, voerde MVDC samen met een communicatiebureau een strategisch positionering- en branding proces. In samenwerking met de belangrijkste stakeholders heeft dit geleid tot de naam 'Terhills' met de bijpassende baseline "Feel the heartbeat of nature".

3.3. Creatie en behoud van duurzame tewerkstelling

Door haar bijzondere taak als stimulator van het economisch initiatief, draagt LRM bij tot de verdere economische ontwikkeling van de provincie Limburg en levert zij aldus een wezenlijke bijdrage tot het bevorderen van de tewerkstellingsgraad in Limburg. Bij de jaarafsluiting 2011 verschaftte de voltallige investeringsportfolio van LRM samen werk aan 8.704 mensen.

Door een doorgedreven focus op innovatieve speerpuntsectoren en kennisgerelateerde activiteiten, creëert LRM mee nieuwe kennisjobs en levert ze een bijdrage tot een verhoogde kwalitatieve tewerkstelling en ook een rem op de klassieke "brain drain". In de investeringsdossiers gelieerd met de maakeconomie en de kmo-sector gaat de aandacht in grotere mate naar behoud van tewerkstelling en dit vooral in de arbeidsintensieve diensten- en industriële ondernemingen. LRM is bereid om belangrijke investeringen mee te financieren die in deze ondernemingen bijdragen tot een verhoging van de competitiviteit (lean manufacturing, optimale balans tussen make or buy, automatisering, enz.).

3.4. Corporate governance

Als verstrekker van risicokapitaal vaardigt LRM vaak vertegenwoordigers af in de Raden van Bestuur van haar portfolio-ondernemingen. Deze bestuursmandaten worden opgenomen met bijzondere aandacht voor de introductie van corporate governance-principes en –structuren, in het belang en op maat van de onderneming. Ook kmo's hebben baat bij dergelijke professionaliseringstrajecten.

VPM

De Vlaamse Participatie Maatschappij (VPM) beheert een participatie van ongeveer 27% in de beursgenoteerde vennootschap Gimv. VPM is de referentie aandeelhouder van Gimv. Deze (onrechtstreekse) deelneming in Gimv vertegenwoordigt voor de Vlaamse overheid een belangrijk financieel vast actief.

Naast het goed beheer van deze participatie wil VPM de verdere doorgroei van Gimv als investeerder ondersteunen, en dit met een bijzondere focus voor haar Vlaamse roots. Om dit te realiseren kan VPM haar vrije kasmiddelen aanwenden maar beschikt zij eveneens over de hefboom van haar balans.

Het is in deze context dat VPM in december 2008 een investeringsengagement heeft genomen in het Gimv-XL fonds. Bij de finale closing in maart 2010 werd de fondsgrootte van Gimv-XL op 609 miljoen euro vastgelegd. Hiervan bracht Gimv als sponsor en kerninvesteerder 250 miljoen euro in, VPM droeg als cosponsor 250 miljoen euro bij. Van dit engagement heeft VPM inmiddels 60 miljoen euro doorgeplaatst bij een Belgische institutionele investeerder.

Na vier jaar heeft het Gimv-XL fonds in vijf Vlaamse ondernemingen geïnvesteerd voor een totaal bedrag van 224 miljoen euro of 37% van het Gimv-XL fonds:

- Electrawinds: 53 miljoen euro;
- Vandemoortele: 75 miljoen euro;
- Punch Powertrain: 18 miljoen euro;
- Pinguin-Lutosa: 62 miljoen euro;
- XL Video: 16 miljoen euro.

De investeringen hebben niet alleen gezorgd voor de financiële stabiliteit van deze ondernemingen, maar hen bovendien toegelaten om een groeitraject af te leggen.

Gelet op de blijvende equity gap in het segment van de starters en van de jonge, innovatieve ondernemingen, zal VPM, samen met de andere actoren van het economisch overheidsinstrumentarium, PMV en LRM, in het najaar onderzoeken welke specifieke initiatieven ontwikkeld kunnen worden om deze structurele handicap weg te werken (bv. gezamenlijk fonds specifiek gericht op deze doelgroep).

VPM heeft ook beslist om ten belope van 50 mio euro te investeren in een Health and Care fonds dat door Gimv in het najaar zou worden opgericht en waarvan VPM op die manier corner stone investeerder wordt.

Het Health and Care fonds ambieert in totaal 200 mio euro op te halen en te investeren in Vlaamse en Europese gezondheids- en zorgbedrijven.

Vlaams Energiebedrijf

Op 15 juli 2011 werd het machtigingsdecreet tot de oprichting van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) definitief aangenomen door het Vlaams Parlement. Het decreet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 10 augustus 2011. Op 25 januari 2012 werd het VEB officieel opgericht en de Raad van Bestuur samengesteld. Ondertussen heeft de Raad van Bestuur vooreerst een corporate Governance en een gedragscode voor de bestuurders opgesteld en tegelijk ook alle kandidaten voor de functie als CEO (6 personen) één voor één geïnterviewd om zo tot de definitieve keuze te komen van de aanstelling van Dirk Meire als CEO op 20 april 2012. De eerstvolgende algemene vergadering zal hem benoemen tot gedelegeerd bestuurder. Sinds de aanstelling van de CEO is het VEB in samenwerking met de RvB druk bezig met hun prioriteiten vast te leggen om te komen tot een businessplan en een beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid.

Het VEB past volledig in de doelstellingen van Vlaanderen in Actie en Pact 2020. Daarin wordt gesteld dat de transitie van de Vlaamse energievoorziening naar energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, noodzakelijk is. Ten eerste vanwege milieuoverwegingen (reduceren van CO₂-uitstoot), ten tweede vanwege economische overwegingen (belangrijke motor van nieuwe economische ontwikkeling), en ten derde uit financiële/strategische overwegingen (verminderen van afhankelijkheid van buitenlandse energie). Meer groene energie is een innovatieknooppunt, dat dient als springplank om innovatieve energietechnologieën en –diensten te ontwikkelen tot ware oplossingen voor de grote energietransitie. Vooruitstrevende Vlaamse innovaties garanderen ons op die manier een sterke positie in het toekomstige Europa.

Met een startkapitaal van 200 miljoen euro wordt het VEB een hefboom om meer energie te besparen en meer hernieuwbare energie te stimuleren. Een van de doelstellingen van het VEB is dus het bevorderen van energie-efficiëntie binnen de gebouwen van de Vlaamse Overheid. De goedkoopste energie is namelijk de energie die we niet gebruiken. Prioritair worden dan ook de overheidsgerelateerde gebouwen aangepakt. De overheid heeft namelijk een voorbeeldfunctie, en hier kan alvast snel een belangrijke energiebesparing gerealiseerd worden door bijvoorbeeld te isoleren, WKK, intelligente verlichtingssystemen, hoogrendementsbeglazing, renovatie van stookplaatsen of HVAC-installaties, enz. Dit alles zal gebeuren volgens het ESCO principe ("Energy Services Company").

Het VEB zal dit faciliteren en clusters van gebouwen op de markt brengen, de private spelers kunnen dan voorstellen doen om te investeren in de gebouwen, ze ook financieren en dit met de middelen die vrij komen door de besparing op onderhoud- en energiekost. Dit alles zal wel met de nodige resultaatsverbintenissen zijn, die afgeleverd worden door de private marktspelers. Dit concept werd reeds voorgelegd aan heel wat marktspelers en zeer positief onthaald. Dit concept is ook vergelijkbaar met wat momenteel in het buitenland gebeurt (bv: de 100 Parijse scholen). Maar daarvoor moet eerst zoveel mogelijk het energieverbruik en de energiekost in kaart gebracht worden. Om toch snel vooruitgang te boeken, zal worden gestart met een aantal entiteiten, die bereid zijn om in te stappen in

het ESCO-principe. In tweede orde is het uiteraard ook mogelijk dat het VEB niet alleen het verbruik zal bestuderen, maar ook de prijs die ervoor betaald wordt. Mits eventueel participaties in hernieuwbare innovatieve energieproductie, kan deze productie van MWh elektriciteit ook aangekocht worden voor de Vlaamse Overheid. Hiermee wordt niet alleen de private markt gestimuleerd in het zoeken naar de innovatieve hernieuwbare energieproductie, maar kan de overheid goedkoper hernieuwbare stroom aankopen. Het stimuleren van de private markt kan ook door kleinere spelers (die elk apart zwak staan op de markt) samen te brengen om zo hun positie te versterken.

De andere doelstelling van het VEB is om ook zelf te investeren. Hiervoor zal het VEB de bestaande participaties bij PMV en LRM bestuderen en in overleg treden met deze actoren uit het economisch overheidsinstrumentarium met het oog op een stroomlijning van het beheer van deze participaties. Anderzijds zal het VEB investeren, via een rollend fonds, in nieuwe projecten op basis van HEB (Hernieuwbare Energie Bronnen), WKK (Warmte Kracht Koppeling), groene of hernieuwbare warmte, energieopslag en voor die technieken die een belangrijk innovatief karakter hebben. Tenslotte zal het VEB investeren in innovaties rond duurzame energie zodat hun commerciële intrede op de markt versneld kan worden.

Viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

Ingrid LIETEN

Bijlage 1: Met reden omklede moties

Nr Stuk en thema	Motie/resolutie en onderverdeling	Verwijzing in beleidsbrief (of genomen initiatief)
1223 (2010-2011)–Nr. 3 30 november 2011 (2010-2011)		
Voorstel van resolutie van mevrouw Liesbeth Homans, de heren Bart Martens, Carl Decaluwe, Marc Hendrickx en Robrecht Bothuyne, mevrouw Michèle Hostekint en de heer Dirk de Kort betreffende het ontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap nv Vlaams Energiebedrijf Tekst aangenomen door de plenaire vergadering	1° na de oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap nv Vlaams Energiebedrijf zo snel mogelijk werk te maken van een samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Energiebedrijf en het Vlaamse Gewest conform het machtigingsdecreet; 2° met het Vlaams Energiebedrijf in het algemeen te streven naar energiebesparing en rationeel energiegebruik en naar het bevorderen van milieuvriendelijke en/of decentrale energieproductie; 3° het Vlaams Energiebedrijf ten eerste in te zetten voor het aanbieden van energiediensten op het vlak van energiebesparing en rationeel energiegebruik, gebaseerd op het ESCO-principe ('Energy Services Company'), en daarbij: a) de inspanningen in eerste instantie te concentreren op ESCO-projecten voor gebouwen, gerelateerd aan de Vlaamse overheid, en een goede samenwerking na te streven met het Agentschap voor Facilitair Management (AFM); b) te kiezen voor een zakenmodel dat energiebesparing en rendabiliteit voor het Vlaams Energiebedrijf op een optimale wijze combineert; c) gebruik te maken van derdepartijfinanciering, schuldfinanciering, private leveranciers en innovatieve contractvormen zoals energieprestatiecontracten (EPC); d) valkuilen te vermijden die gelijksoortige initiatieven bij hun ontwikkeling gekend hebben; e) samenwerking te zoeken met andere ESCO-initiatieven om kennis en goede praktijken met elkaar te kunnen delen; 4° het Vlaams Energiebedrijf ten tweede in te zetten voor de bevordering van milieuvriendelijke en/of decentrale energieproductie en innovaties door: a) vertrekende van de bestaande participaties van PMV en LRM en eventueel in samenwerking met de private sector een evenwichtig samengestelde portefeuille te ontwikkelen; b) producenten mee te helpen oplossingen aan te bieden voor de bundeling van hun groene en/of decentraal geproduceerde energie om die met	1° de opmaak van de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen in de beleidsbrief 2013; 2° doelstelling om energie te besparen en meer hernieuwbare energie te stimuleren werden opgenomen in de beleidsbrief; 3° ESCO principe werd opgenomen in beleidsbrief 4° opgenomen in beleidsbrief

	een grotere voorspelbaarheid en lagere onbalanskosten naar de markt te kunnen brengen; c) gericht te investeren in het versneld naar de markt brengen van innovaties op het vlak van milieuvriendelijke energietechnologieën, -systemen en -diensten; 5° het Vlaams Energiebedrijf de uitvoering van bovenvermelde taken zo snel mogelijk te laten concretiseren in een meerjarig businessplan met aandacht voor de volgende punten: a) analyse van het werkveld en de omgeving van het Vlaams Energiebedrijf en de positionering daarin; b) visie van het Vlaams Energiebedrijf op de ontwikkelingen in het veld; c) strategische en operationele doelstellingen, te bereiken resultaten en indicatoren, instrumenten en werkmethoden die het Vlaams Energiebedrijf wil inzetten om die doelstellingen te bereiken; d) beheersmatige strategie: de personele, logistieke en financiële middelen en de strategie met betrekking tot deze middelen gedurende de loop van het businessplan; e) meerjarenplanning met aanduiding van de prioriteiten; 6° het Vlaams Parlement op regelmatige tijdstippen te informeren over de stand van zaken in dit dossier; 7° de samenwerkingsovereenkomst, evenals elke verlenging, wijziging, schorsing of ontbinding ervan binnen dertig kalenderdagen mee te delen aan het Vlaams Parlement.	5° opgenomen in beleidsbrief 6° het Vlaams Parlement zal op regelmatige tijdstippen worden geïnformeerd. 7°de samenwerkingsovereenkomst, zal meegedeeld worden aan het Vlaams Parlement.
--	---	---

Bijlage 2: Regelgevingsagenda

Regelgevingsagenda: Economisch Overheidsinstrumentarium

Decreet houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven
extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
		15/07/2011			10/08/2011

Inwerkingstreding:

10/08/2011

Bijlage 3: lijst afkortingen

AFM:	Agentschap voor Facilitair Management
APCF:	Asian Pacific Carbon Fund
ARKImedes:	Activering Risicokapitaal
BLOSO:	Agentschap ter Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie
CEO:	Chief Executive Officer
CVBA:	Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid
DBMF:	Design-Build-Finance-Maintain (alternatieve financiering)
EIB:	European Investment Bank
ENA:	Economisch Netwerk Albertkanaal
ESCO:	Energy Service Company
EV:	Electric Vehicles
GIMV:	Gewestelijke InvesteringsMaatschappij voor Vlaanderen
HEB:	Hernieuwbare Energie Bronnen
HVAC:	Heating Ventilation and Air Conditioning
ICT:	Informatie- en CommunicatieTechnologie
KMO:	Kleine, Middelgrote Ondernemingen
LRM:	Limburgse Reconvertiemaatschappij
MCCF:	Multi Carbon Credit Fund
MVDC:	Maas Valley Development Company
MWh:	MegaWattuur
OVAM:	Openbare Vlaamse AfvalstoffenMaatschappij
PMV:	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
PPS:	Publiek-Private Samenwerking
PRUB:	Provinciale Ruimtelijke Uitvoeringsplannen
RCH:	Research Campus Hasselt
SOC:	Strategische Onderzoekscentra
SOFI:	Spin Off Financieringsinstrument
SPV:	Special Purpose Vehicle
TINA-fonds:	Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds
VAC:	Vlaamse Administratieve Centra
VEB:	Vlaams Energiebedrijf
ViA:	Vlaanderen in Actie
VPM:	Vlaamse Participatie Maatschappij
VTE:	Voltijds Equivalent
WKK:	WarmteKrachtKoppeling